

S P R A W O Z D A N I E
Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
w Gminie Szczytna w 2023 r.

marzec 2024

Podstawa prawna:

Art. 179 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej -"w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań".

Wprowadzenie

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorząd terytorialnego. Głównym założeniem ustawy jest tworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Profilaktyka rodzinna powinna być realizowana przede wszystkim przez instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc należy kierować do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą oraz zagrożonych ubóstwem. Ważnym elementem wspierania rodziny w wychowywaniu dzieci jest praca z rodziną, która decyduje o psychicznym i intelektualnym rozwoju każdego dziecka, o jego poczuciu własnej wartości i bezpieczeństwie emocjonalnym. Praca ta powinna być prowadzona w formie wsparcia asystenta rodziny, specjalistycznego poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców. Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z pomocą udzielaną przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 7) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywaniu właściwemu wojewodzie

Program wspierania rodziny na lata 2021 – 2023 w Gminie Szczytna przyjęty został uchwałą nr uchwałą nr XXV/178/20 Rady Miejskiej w Szczytnej z dnia 29 grudnia 2020 r. Obowiązek opracowania Programu wynika z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program przewiduje działania profilaktyczne mające na celu wzmocnienie rodzin m.in. w celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej oraz podjęcie działań umożliwiających powrót dzieci aktualnie przebywających w placówkach do biologicznej rodziny. Celem pracy z rodziną jest zapewnienie dzieciom stabilizacji i trwałości naturalnego rodzinnego środowiska wychowawczego. W przedmiotowym okresie realizowano zadania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w oparciu o zasoby Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnej, Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Szczytnej, Zespołu Szkół Społecznych w Chocieszowie, Żłobka Publicznego w Szczytnej, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, Gminnego Centrum Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej ARKA.

Uchwałą nr LXV/400/24 Rady Miejskiej w Szczytnej z dnia 31 stycznia 2024r przyjęto **Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczytna na lata 2024 – 2026**. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia i pomocy rodzinie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz propozycją możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną. Celem Programu jest przywrócenie zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci.

Wstęp do cytowanej ustawy brzmi:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Na terenie gminy Szczytna zadania z zakresu wspierania rodziny realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczytna na lata 2024-2026 jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023. Realizowane zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Asystentura w rodzinie

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i wnioskuje do dyrektora o przydzielenie rodzinie asystenta. Rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi udzielana jest pomoc oraz wsparcie adekwatne do ich potrzeb i problemów stwierdzonych w wywiadzie środowiskowym. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnej pracę z rodzinami prowadzi jeden **asystent rodziny** zatrudniony na umowę o pracę na cały etat .

Asystent prowadzi pracę z rodziną najczęściej w miejscu zamieszkania rodziny. Każdorazowo dokonuje diagnozy sytuacji rodziny oraz określa możliwe do zrealizowania i w zasięgu rodziny cele. Ustala plan pracy, który obejmuje zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych i wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. Plan pracy konsultowany jest z pracownikiem socjalnym i zawiera terminy realizacji działań i przewidywane efekty. Po zakończeniu realizacji planu pracy z rodziną asystent dokonuje jego oceny lub aktualizacji. Asystent zgodnie z zapisami ustawy nie rzadziej niż raz na pół roku dokonuje oceny okresowej sytuacji rodziny.

Jednym z głównych zadań asystenta jest wspieranie rodziców w prawidłowym kształtowaniu wzorców rodzicielskich, umiejętności w zakresie znajdowania rozwiązań trudnych sytuacji życiowych oraz podnoszeniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Asystentura to działanie kompleksowe polegające na towarzyszeniu rodzinie z zachowaniem profesjonalnych relacji. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodziny, podniesienie samooceny, wzbudzanie wiary we własne siły oraz możliwości. W pracy z rodzinami ważne jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, co służy rozwojowi kompetencji wszystkich jej członków – rodziców i dzieci. Potrzeba podejmowanych przez asystenta działań pomocowych ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego i prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin asystent rodziny podejmuje działania interwencyjne lub zaradcze. Asystent może współpracować maksymalnie z 15 rodzinami jednocześnie.

Do zadań asystenta w szczególności należało:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- realizacja zadań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z innymi jednostkami i podmiotami oraz osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą, na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

W 2023 r. asystent rodziny współpracował z 13 rodzinami w tym:

» **11 rodzin** na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

» **2 rodziny** na podstawie ustawy „Za życiem”.

Rodziny przystąpiły do współpracy z asystentem dobrowolnie, żadna nie została zobowiązana do współpracy przez sąd rodzinny. W rodzinach przebywało łącznie 32 dzieci (dziewczynki -15, chłopcy -17), w tym 7 dzieci z niepełnosprawnością. W 8 rodzinach nadzór nad prawidłowym wykonywaniem władzy rodzicielskiej sprawował kurator. 4 rodziny to rodziny wielodzietne, 6 rodziców (matka lub ojciec) samotnie pokonywało trudy związane z opieką i wychowywaniem swoich dzieci. Asystent rodziny w 2023 r. zakończył współpracę z 5 rodzinami (3 rodziny zrezygnowały z dalszej współpracy, 2 z powodu zmiany miejsca zamieszkania rodziny i wyprowadzeniu się z terenu gminy Szczytna.

Asystent realizuje również zadania w oparciu o ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Z tej ustawy udzielano wsparcia 2 rodzinom, w których urodziło się dziecko z ciężkim, nieodwracalnym upośledzeniem oraz nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. Objęcie rodziny wsparciem asystenta na podstawie ustawy „Za życiem” odbywa się na wniosek rodziny (procedura nie obejmuje przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego). Rodzina może skorzystać z poradnictwa w zakresie: przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowywaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej, które koordynuje asystent rodziny.

Rodziny współpracujące z asystentem rodziny w 2023 r

Miasto/Sołectwo	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny
Szczytna	8
Wolany	3
Niwa	1
Złotno	1

Do głównych problemów występujących w rodzinach objętych wsparciem asystenta należały:

- niepełnosprawność dziecka/ niepełnosprawność intelektualna rodziców,
- niedojrzałość emocjonalna rodziców,
- bezradność i niewydolność opiekuńczo-wychowawcza,
- nieumiejętność zabezpieczenia potrzeb emocjonalnych dzieci,
- nieumiejętność nawiązania i utrzymania więzi z dzieckiem, opartych na szacunku i miłości,
- brak umiejętności komunikowania się i spędzania wspólnie czasu,
- niskie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- sprawy okołorozwodowe rodziców/ rozstania, brak zatrudnienia, nadużywanie alkoholu
- unikające postawy wychowawcze rodziców w stosunku do dzieci („udawanie”, że nie ma problemów lub same się rozwiążą),
- problemy szkolne dzieci,

Działania asystenta rodziny w środowisku objętym wsparciem polegały przede wszystkim na:

- » udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- » udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu konfliktów i problemów wychowawczych z dziećmi,
- » motywowaniu do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- » przekazywaniu i omawianiu z rodziną materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących wybranych problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- » pomocy w pisaniu pism urzędowych, pozwów i wniosków np. o ograniczenie/pozbawienie władzy rodzicielskiej, o podwyższenie alimentów, o ustanowienie rodziny zastępczej,
- » pomocy w poszukiwaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- » pokazywaniu rodzicom możliwości dokonywania zmian w życiu oraz ich pozytywnych skutków
- » udzielaniu porad i konsultacji prawnych, psychologicznych, pedagogicznych,
- » nauce dysponowania środkami finansowymi rodziny
- » podejmowaniu działań interwencyjnych w rodzinach w których przebywały małe dzieci w związku z podejrzeniem wystąpienia zjawiska przemocy domowej lub problemu nadużywania alkoholu
- » sprawdzaniu sytuacji rodzin na wniosek sądu, prokuratury, kuratora oraz PCPR

Asystent rodziny we współpracy z pracownikami socjalnymi monitorował sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. Współpracował z pedagogiem szkolnym, pracownikami służby zdrowia, policją, kuratorami i przedstawicielami innych instytucji działającymi na rzecz dzieci. Z inicjatywy asystenta występowano do Sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci. W przypadku podejrzenia wystąpienia zjawiska przemocy domowej wszczynano procedurę Niebieska Karta. Z uwagi na złożoność problemów opiekuńczo - wychowawczych oraz trudności wynikających z różnych sytuacji życiowych, rodziny współpracujące z asystentem korzystały z porad i konsultacji w Gminnym Centrum Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej "ARKA". Asystent obejmował pomocą i wsparciem również rodziny spoza asystentury. Udzielał porad i konsultacji w trudnych sytuacjach życiowych, z których skorzystało 13 rodzin, w których przebyło 32 dzieci.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówka, która organizuje pieczę zastępczą tworzy zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Do udziału w posiedzeniu zespołu zapraszani są w szczególności przedstawiciele: sądu, powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodka pomocy społecznej, policji, ochrony zdrowia, instytucji oświatowych oraz organizacji społecznych zajmujących się problematyką rodziny i dziecka, a także osoby bliskie dziecku. Zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w celu ustalenia jego aktualnej sytuacji rodzinnej, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz możliwości powrotu do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej. Asystent rodziny w 2023r. wziął udział w 9 takich posiedzeniach organizowanych przez PCPR i Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo Wychowawczych w Kłodzku oraz w Domaszkowie. Dokonywał również oceny sytuacji rodziców biologicznych, w celu możliwości powrotu dzieci pod ich opiekę. Proponował rodzicom dobrowolne podjęcie współpracy z asystentem. Współpracę taką podjął jeden rodzin.

Współpraca asystenta rodziny z rodzinami jest procesem trudnym i długofalowym. Średnio trwa od kilku miesięcy do kilku lat. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Ostatecznie na zmianę i sukces pracuje sama rodzina.

W ramach podnoszenia kwalifikacji w 2023 r. asystent rodziny uczestniczył w szkoleniach:

- » „Strategie prowadzenia rozmów z klientem roszczeniowym. Agresywnym, manipulacyjnym, z trudnościami komunikacyjnymi oraz ze szczególnymi potrzebami”
- » „ Projekt w zakresie interwencji kryzysowej oraz przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie”
- » „Budowanie lokalnego systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej”
- » Udział w II spotkaniach w ramach superwizji grupowej dla asystentów rodziny oraz dla osób pracujących w obszarze przemocy
- » Udział w konferencji w Polanicy Zdroju z udziałem Marka Michalaka (rzecznik praw dziecka) oraz Doroty Zawadzkiej – superniani nt. Przemocy rówieśniczej oraz przemocy wśród dzieci.
- » „Nowelizacja systemu pieczy zastępczej
- » „Standardy pomocy interdyscyplinarnej świadczonej osobom pokrzywdzonym przestępstwem” – Stowarzyszenie „Wspieranie Aktywności”
- » Szkolenie „Nowe Niebieskie Karty”, oraz „Przeciwdziałanie przemocy domowej”
- » „Elementy dialogu motywującego w pracy z osobą stosującą przemoc”
- » Udział w konferencji „Razem przeciwko przemocy”

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku wychowania i opieki przez rodziców. Ma ona charakter czasowy i zapewnia:

- czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny;
- przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno - rekreacyjnych dziecka.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

1) rodzinnej pieczy zastępczej jako:

- rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa),
- rodzinny dom dziecka

Wyróżnia się następujące typy **rodzin zastępczych**:

- **spokrewniona** – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo
- **niezawodowa** – może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem;
- **zawodowa** – to taka rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodzinny dom dziecka to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług.

2) instytucjonalnej pieczy zastępczej jako:

- placówka opiekuńczo-wychowawcza,
- regionalna placówka opiekuńczo -terapeutyczna,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Wyróżnia się następujące typy **placówek opiekuńczo-wychowawczych**:

- **typu socjalizacyjnego** – zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają jego niezbędne potrzeby i podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny,
- **typu interwencyjnego** – zapewniają dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej lub w przypadkach wymagających zapewnienia mu natychmiastowej opieki. Pobyt w placówce interwencyjnej nie powinien być dłuższy niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może on zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,

- **typu specjalistyczno-terapeutycznego** – zapewniają opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością i wymagające wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych),
- **typu rodzinnego** – zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dla maksymalnie 8 dzieci, (za wyjątkiem rodzeństwa), zaspokajają niezbędne potrzeby dzieci i podejmują działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin.

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne– zapewniają opiekę dzieciom wymagającym szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji, nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Interwencyjne ośrodki preadopcyjne -zapewniają opiekę dzieciom, które wymagają specjalistycznej opieki, a nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wynika z art. 191 ustawy. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu. W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku pre-adopcyjnym wydatki gminy wynoszą:

- 1) **10%** - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) **30%** - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) **50%** - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2023 roku gmina Szczytna współfinansowała pobyt 18 dzieci w tym: 13 dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej oraz 5 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Koszt gminy w opłatach za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2023 r. wyniósł **146.190,06 zł**. Opłaty wnoszone są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłodzku jako realizatora zadania. Asystent rodziny podejmował wobec rodziców biologicznych działania mające na celu powrót dzieci z pieczy, współpracę podjął jeden rodzic.

W roku 2023 wspieranie rodziny i piecza zastępcza finansowane były ze środków własnych gminy (zadanie własne) oraz z dotacji celowej.

Łączny koszt realizacji zadania wyniósł: 238.217,19 zł w tym:

- środki własne – 226 347,94 zł
- dotacja do zadań własnych – 11.869,25 zł

Liczba dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2023r.

Formy pieczy	Liczba dzieci	Kwota odpłatności za pobyt w zł.
Rodzinna piecza zastępcza	13	58 302,61 zł
Instytucjonalna piecza zastępcza	5	87 887,45 zł

Źródło: dane własne OPS

Wspieranie rodzin w ramach Gminnego Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a także Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej.

Programy są realizacją obowiązków wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Działania kierowane są do wszystkich mieszkańców gminy w szczególności do dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami, a także do ich rodziców oraz nauczycieli. W 2023r. realizowano profilaktyczne **zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży oraz dla seniorów** organizowanych przez.:

- Uczniowski Klub Sportowy „Szczytnik” – zajęcia pozalekcyjne piłka nożna
- Uczniowski Klub Sportowy „Szczytnik” -zajęcia w biathlonie letnim i zimowym
- Wiejski Klub Sportowy „Zrzeszeni N-W-CH”- zorganizowanie dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich treningów z piłki nożnej
- Stowarzyszenie „Potrafimy” – Profilaktyczne zajęcia taneczno-ruchowe dla osób 60+
- Stowarzyszenie Klub Golfistów Hrabstwa Kłodzkiego – akademia golfa dla mieszkańców Szczytnej
- Stowarzyszenie WŚRÓD SWOICH w Chocieszowie – zajęcia artystyczne dla dzieci i młodzieży (warsztaty umiejętności społecznych, plastycznych, muzycznych, teatralnych, tanecznych, lepienie z gliny, pantomimicznych), zajęcia sportowe

Zorganizowano **warsztaty profilaktyczne** realizowane przez Centrum Profilaktyki w Krakowie w:

1) Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Szczytnej:

Szkolenie dla nauczycieli:

"Zapewnienie ppp uczniom w sytuacji kryzysowej"

"Cyberprzemoc - bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów"

Prelekcja dla rodziców pt.

- "Cyberprzemoc - bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci"

- "Jak rozmawiać z dzieckiem, żeby nas słuchało?"

Warsztaty dla uczniów pn:

- "Przemoc werbalna, czyli o krzywdzącej sile słów"

- "Agresja i przemoc rówieśnicza panują nad emocjami"

- "Cyberprzemoc, bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów sieci" warsztat dla uczniów -

- "Konflikt - przedstawiam, słucham, negocjuję"

- "Hejting w sieci - stop mowie nienawiści"

- "Uzależnienie od Internetu, telefonu komórkowego, gier komputerowych i portali społecznościowych"

- "Poczucie własnej wartości - wierzę, że potrafię z elementami warsztatu techniki aktywnej nauki, wiem, jak się uczyć"

2) Zespole Szkół Społecznych w Chocieszowie:

Szkolenia dla nauczycieli: „Praca z uczniem z Zespołem Aspergera”.

Prelekcja dla rodziców: „Integracja – jak pomóc dziecku odbudować relacje z rówieśnikami” .

Warsztaty dla uczniów pn:

- "Integracja-jak budować relacje z rówieśnikami"
- "Przemoc werbalna- czyli o krzywdzącej sile słów"

Pomoc rodzinie realizowana jest również w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego. Z uwagi na potrzebę wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mieszkańcy gminy mieli możliwość korzystania z bezpłatnych konsultacji i porad w tym: psychologicznych, rodzinnych oraz w zakresie terapii uzależnień w **Gminnym Centrum Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Interwencji Kryzysowej „ARKA”** działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

Spotkania z **psychologiem** odbywały się raz w tygodniu we wtorki. Pomocy psychologicznej udzielono **44 osobom**. Cyklem wielokrotnym objętych było 17 osób. Problemy, jakie były zgłaszane w trakcie spotkań to m.in. przemoc domowa, trudności wychowawcze, obniżona samoocena, trudności emocjonalne, doświadczanie żałoby po śmierci bliskiej osoby, trudności szkolne, sytuacja rozwodowa, doświadczanie w przeszłości przemocy psychicznej i fizycznej, przewlekła choroba, nastroje depresyjne, zaburzenia lękowe, trudności interpersonalne, komunikacyjne oraz problemy wynikające z niepełnosprawności intelektualnej. Praca psychologa obejmowała: prowadzenie terapii psychologicznej, konsultacje, udzielanie porad, udzielanie wsparcia psychologicznego. Praca psychologa obejmowała: prowadzenie terapii psychologicznej, konsultacje, udzielanie porad, udzielanie wsparcia psychologicznego

W 2023r. spotkania z **terapeutką do spraw rodziny** odbywały się cyklicznie, we wtorki. W razie nagłych potrzeb sesje terapeutyczne organizowane były również z uwzględnieniem wizyt w domu, gdy stan zdrowia potrzebującego nie pozwalał na dotarcie do siedziby OPS. Spotkania odbywały się systematyczne według ustalonego z rodzinami harmonogramu oraz planu terapeutycznego. Z pomocy łącznie skorzystało 19 rodzin, każda z nich uczestniczyła w wielokrotnych sesjach. Pomoc psychologiczna rodzin w dużej mierze miała na celu doskonalenie umiejętności: wychowawczych, rozwiązywania konfliktów, poszukiwania życiowej stabilizacji, wsparcie w trudnej życiowej sytuacji.

Terapia pomagała rozwiązywać problematykę, do której można zaliczyć:

- minimalizowanie skutków przemocy domowej;
- trudności w komunikacji pomiędzy członkami rodziny; narastające konflikty w rodzinie;
- rozpad rodziny; wsparcie okołorozwodowe;
- trening umiejętności wychowawczych;
- wsparcie po utracie osób bliskich;
- nagłą zmianę sytuacji życiowej, wpływającą na zaburzenie równowagi w rodzinie;
- brak poczucia więzi i zrozumienia w rodzinie;
- trudności z tytułu niepełnosprawności.

Praca polegała na:

- odnalezieniu źródła sytuacji problemowej, która przyczyniła się do zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny i dostarczeniu należytego wsparcia w celu poprawy w funkcjonowaniu rodziny;
- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny

Rodzinom mającym problemy z uzależnieniami wsparcia udzielał certyfikowany **specjalista terapii uzależnień**. Spotkania odbywały się raz w tygodniu w czwartki. W 2023r odbyło się 46 dyżurów po 3 godziny każdy. Podczas dyżurów udzielono łącznie 182 porad i konsultacji. Z pomocy skorzystało łącznie **28 osób** w wieku od 18-73 lat w tym: 23 mężczyzn i 5 kobiet, w tym 2 - współuzależnione

Spośród osób korzystających z pomocy:

- z jednorazowej konsultacji udzielono 5 osobom,
- cyklem wielokrotnym spotkań objęto 23 osoby,
- 25 osób wykazuje cechy uzależnienia i wymaga dalszych konsultacji
- 4 osoby utrzymują względną trwałą abstynencję,
- 7 osób znacząco ograniczyło częstotliwość ilość wypijanego alkoholu

W ramach tych spotkań:

- motywowano i informowano o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych jak i terapii osób współuzależnionych,
- kierowano osoby zmotywowane do terapii stacjonarnej w placówkach leczenia odwykowego,
- motywowano osoby pijące ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnione do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- udzielano indywidualnych form wsparcia osobom przed jak i po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznawano zjawiska przemocy domowej, udzielając stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy.
- inicjowano interwencję w przypadku diagnozy przemocy domowej.

W celu realizacji w/w zadań współpracowano z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej, Zespołem Kuratorów przy Sądzie Rejonowym w Kłodzku.

W ramach realizowanych przez **Ośrodek Pomocy Społecznej** zadań zapewniono rodzinom wsparcie finansowe, rzeczowe, doradcze, interwencyjne, pracę socjalną w tym m.in:

- **wsparcie z ustawy o pomocy społecznej** - rodzinom nie posiadającym dostatecznych środków na podstawowe potrzeby bytowe udzielano wsparcia w formie zasiłków okresowych, celowych, świadczeń pieniężnych na żywność, posiłków, paczek żywnościowych. Pomocy udzielano 86 rodzinom w tym 13 rodzinom z dziećmi z tego 8 rodzicom samotnie wychowującym dzieci.
- **wsparcie w formie świadczeń rodzinnych** - z tej formy pomocy w 2023r skorzystało 278 rodzin, 415 świadczeniobiorców.
- wypłacono 2070 zasiłków rodzinnych dla 230 dzieci oraz dodatki: 18 dodatków z tytułu urodzenia dziecka, 15 dodatków dla 3 rodziców z tytułu opieki nad dzieckiem podczas przebywania na urlopie wychowawczym, 148 dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 15 dzieci, 215 dodatków z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na 21 dzieci, 33 uczniów otrzymywało dodatki na dojazdy do szkół, 11 uczniów otrzymało dodatki na zamieszkanie w internacie, z tytułu wielodzietności - na trzecie i kolejne dzieci -377 dodatków dla 38 dzieci, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 120 dodatków.
- **wsparcie w formie świadczeń z funduszu alimentacyjnego** – wypłacano 45 dzieciom
- **stypendia i zasilki szkolne** - pomocą objęto 13 uczniów
- **Karta Dużej Rodziny** – karty posiada 290 rodzin z dziećmi
- **Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020-** w ramach Programu w 2023 r. objęto wsparciem 21 rodzin z dziećmi.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Na terenie Gminy pracę socjalną w 2023r wykonywało 3 pracowników socjalnych. Pracownicy wyjeżdżali w teren przeprowadzając ponad 100 wywiadów środowiskowych i ponad 250 aktualizacji. Przyjęto 400 wniosków o pomoc. Praca socjalna realizowana była we współpracy ze służbą zdrowia, policją, oświatą, kuratorami, jednostkami organizacyjnymi Gminy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Sądem Rejonowym, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowym Domem Samopomocy w Kłodzku, Centrum Integracji Społecznej z asystentem rodziny i in. Odbywały się mediacje mające na celu łagodzenie konfliktów rodzinnych i sąsiedzkich. Udzielano pomocy w formułowaniu pozwów o alimenty oraz ubezwłasnowolnienie, pomagano w wypełnianiu wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności, o świadczenia z ZUS. Udzielano informacji o możliwościach pozyskania sprzętu rehabilitacyjnego. Monitorowano wydatkowanie świadczeń społecznych, oraz motywowano do racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami. Motywowano osoby uzależnione do podejmowania leczenia i terapii oraz poszukiwano miejsc w ośrodkach leczenia uzależnień. Na prośbę sądów sprawdzano sytuację życiową osób będących kandydatami na rodzinę zastępczą, sprawdzano sytuację rodzin objętych kuratelą sądową. Odbywał się monitoring sytuacji osób doświadczających przemocy w toczących się procedurach Niebieska Karta. W ramach pracy socjalnej zawierano kontrakty socjalne dotyczące aktywizacji osób bezrobotnych i podjęcia pracy oraz kontrakty na rozwiązywanie trudnych sytuacji życiowych. Przeprowadzano wywiady środowiskowe sprawdzające sytuację osób pobierających świadczenia pod kątem sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Sprawdzano okoliczności dotyczące sprawowania opieki nad dziećmi. Corocznie Kuratorium Oświaty we Wrocławiu przyznaje dla dzieci z Gminy miejsca na kolonię. Pracownicy socjalni dokonywali rekrutacji dzieci zgodnie z wytycznymi Kuratorium, pomagali przygotować rodzicom dokumentację i byli w stałym kontakcie z organizatorami.

Wsparcie dla rodzin w placówkach oświatowych

Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Szczytnej - realizowała w roku 2023 zadania w zakresie edukacji, opieki, wychowania oraz wsparcia dla uczniów oraz ich rodziców w tym:

- pomocy psychologiczno-pedagogicznej (zajęcia logopedyczne, rewalidacyjne, korekcyjno-kompensacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, rozwijające uzdolnienia, terapie pedagogiczne, zindywidualizowana ścieżka kształcenia),
- opieki świetlicowej,
- pracy w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego,
- grup wsparcia działających w klasach,
- konsultacji dla dzieci oraz rodziców, spotkań z wychowawcami
- rozmów motywujących oraz wychowawczych z uczniami,
- doradzania konsultacji rodzicom z psychologiem, psychiatrą lub lekarzami różnych specjalizacji
- współpracy z Sądem Rejonowym w Kłodzku (kuratorami społecznymi oraz zawodowymi), Policją,

Działania wspierające uczniów i rodziców

➤ Klasy młodsze

- „Akademia bezpiecznego Puchatka” – program realizowany w klasach młodszych razem z Policją - pogadanki dotyczące bezpiecznego zachowania w szkole, domu oraz w drodze do i ze szkoły
- realizacja programu „Nie pal przy mnie, proszę !”
- pogadanki prowadzone przez Policję dotyczące mowy nienawiści oraz hejtu, a także bezpiecznych zachowań w różnych sytuacjach życiowych

➤ Klasy starsze

- pogadanki oraz konkurs „Czy wiesz, co jesz ?” dotyczące zasad zdrowego odżywiania
- „Bieg po zdrowie” – zwiększanie wiedzy na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu
- pogadanki prowadzone dotyczące agresji słownej i fizycznej – jak jej zapobiegać?
- pogadanki i prelekcje Policji dotyczące hejtu i mowy nienawiści oraz konsekwencji prawnych
- warsztaty dotyczące kontroli emocji oraz właściwych relacji koleżeńskich prowadzone przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dusznikach – Zdroju
- pogadanki w klasach dotyczące zachowania bezpieczeństwa w czasie ferii zimowych
- realizacja programu „Trzymaj formę” promująca zdrowy tryb życia, odżywianie i aktywność społeczną
- realizacja programu „Znajdź właściwe rozwiązanie” ukazująca szkodliwość palenia papierosów oraz promująca alternatywne formy spędzania czasu wolnego
- warsztaty w klasie VIII prowadzone przez terapeutę do spraw uzależnień dotyczące narkomanii
- warsztaty w klasie VI oraz VIII prowadzone przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Dusznikach – Zdroju dotyczące wykluczenia z zespołu klasowego oraz poprawy relacji koleżeńskich
- realizacja „Krajowego Programu Zapobiegania HIV i Zwalczenia AIDS”

➤ Rada rodziców

- „Biathlon dla wszystkich” – impreza organizowana razem z rodzicami
- „Bieg Wilczym Tropem” oraz „Zimowe Potyczki Rodzinne” organizowane (na lodowisku) integrujące uczniów i ich rodziców we wspólnym działaniu
- sfinansowała dla uczniów warsztaty podróżnicze pt. „Dzika droga” oraz pokazy planetarium mobilnego
- ogłosiła konkurs „Hejt – mówię STOP” (poświęcone walce z przemocą i hejtem
- warsztaty „STOP HEJT” prowadzone przez pracownika Fundacji „CzasNaNas”

Zespół Szkół Społecznych w Chocieszowie w roku szkolnym prowadzi działania w zakresie edukacyjno – wychowawczym i wspierającym wszechstronny rozwój dzieci dla 70 uczniów w wieku 2,5- 15 lat. Dodatkowe wsparcie w postaci zajęć rewalidacyjnych oraz zajęć wynikających z pomocy psychologiczno - pedagogicznej, w tym zajęć logopedycznych, zajęć wspomagających wszechstronny rozwój i kształtowanie umiejętności zdobywania wiedzy, zajęć rozwijających funkcje percepcyjno – motoryczne, zajęć dydaktyczno – wyrównawczych czy zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne i komunikacyjne otrzymuje łącznie 11 uczniów. W trakcie zajęć rewalidacyjnych korzystaliśmy z różnorodnych metod i technik, w zależności od celów terapeutycznych oraz potrzeb dziecka. W szkole uczy się 4 dzieci z opinią PPP oraz 7 uczniów z orzeczeniem PPP. Wszyscy uczniowie klasy ósmej korzystają z dodatkowych zajęć przygotowujących ich do egzaminów.

Na terenie szkoły dzieci mogą korzystać z zajęć opiekuńczo – wychowawczych zarówno przed jak i po zajęciach lekcyjnych, zajęć pozalekcyjnych w postaci gimnastyki korekcyjnej, zajęć matematycznych, przyrodniczych, zajęć rozwijających kreatywność oraz zajęć sportowych. Uczniowie i rodzice korzystają również ze wsparcia szkolnego pedagoga i pedagoga specjalnego. Od września 2023 r. podpisaliśmy umowę z Przychodnią SALUS w Kłodzku, w wyniku której nasi uczniowie objęci zostali opieką psychologa. 10 października 2023 r. zorganizowaliśmy w szkole także Dzień Zdrowia Psychicznego oraz przyłączyliśmy się do akcji Dove Self- Esteem.

Wsparciem ze strony szkoły objęte są wszystkie rodziny. W placówce organizowane są spotkania, rozmowy i warsztaty zarówno z uczniami jak i rodzicami na tematy związane z budowaniem poczucia własnej wartości u dzieci, z motywowaniem uczniów do działania, z zagrożeniem uzależnienia od internetu, telefonów komórkowych, gier komputerowych i portali społecznościowych. Rodzice często korzystają z indywidualnych spotkań z wychowawcami i dyrektorem placówki oraz za naszym pośrednictwem nawiązują kontakt z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Dusznikach Zdroju czy terapeutami działającymi na terenie powiatu kłodzkiego.

W tym roku szkolnym odbyły się warsztaty terapeutyczne:

1. Klasy 4-8 pn. "Integracja, jak budować relacje z rówieśnikami".
2. Klasy 0-3 pn. "Przemoc werbalna, czyli o krzywdzącej sile słów".
3. Rodzice pn. " Jak pomóc dziecku budować relacje z rówieśnikami".
4. Nauczyciele " Praca z dzieckiem z zespołem Aspergera".

Rozwój dzieci w **Żłobku Publicznym w Szczytnej** wspierany jest w sferach rozwoju społeczno-emocjonalnego, rozwoju fizycznego, mała motoryka, rozwoju muzycznego oraz rozwoju intelektualnego. Współpraca z rodzicami to dobra komunikacja i działanie na rzecz wspólnego celu, wypracowanie także pewnego wspólnego języka porozumiewania się – zwłaszcza w przypadku wspierania dziecięcych zdolności i talentów.

Celem współpracy żłobka z rodzicami jest :

- dążenie do jedności oddziaływań dydaktyczno-wychowawczych żłobka i środowiska rodzinnego,
- wszechstronny rozwój dziecka,
- zapoznanie rodziców z realizowanymi w żłobku planami i programami pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- wspieranie rodziców w celu osiągnięcia przez dziecko gotowości do podjęcia edukacji przedszkolnej,
- przekazywanie porad i wskazówek w rozpoznawaniu przyczyn trudności wychowawczych oraz w doborze metod udzielanej dziecku pomocy,
- wzmacnianie więzi rodzinnych i relacji międzypokoleniowych,
- włączenie rodziców dzieci do życia grupy i żłobka,
- podnoszenie świadomości edukacyjnej rodziców poprzez pedagogizację,

Gminny Program Wspierania Rodziny obejmuje również wsparcie rodzin w zakresie organizowania czasu wolnego. Działania te realizowane są m.in. przez

Miejski Ośrodek Kultury w Szczytnej organizuje wiele wydarzeń oraz zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w oparciu o realizowane w gminie programy.

W swoje zadania statutowe MOK angażuje różne grupy odbiorców, aktywizuje i upowszechnia kulturę także w środowiskach dysfunkcyjnych, niwelując tym samym bariery społeczne. Do takich działań zaliczyć można: Dożynki Gminne, wakacyjne pikniki rodzinne, letnie potańcówki pod chmurką, wydarzenia o charakterze sportowym (Bieg Liczyrzepy) i patriotycznym (rocznice, np. uchwalenie Konstytucji 3 maja, Narodowe Święto Niepodległości).

W szerokiej ofercie stałej zajęć pozalekcyjnych znajdują się:

- nauka gry w szachy, nauka gry w darta
- nauka gry na gitarze i na pianinie
- warsztaty wokalne, zajęcia taneczne dla seniorów
- jung-do karate
- zajęcia plastyczno-kreatywne ,
- zajęcia taneczno-ruchowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Cyklicznie organizowane są atrakcje, z którymi dzieci nie stykają się na co dzień, a mają one charakter rozrywkowy oraz edukacyjny, np. Bal karnawałowy, Kino sferyczne. Ponadto w roku 2023 r. zrealizowano m.in. ferie zimowe dla dzieci oraz wakacje w mieście, wyjazdy do Parku Trampolin w Kłodzku, piesze wycieczki górskie, wyjazdy na torfowiska i wieże widokowe w Zieleńcu.

Bibliotekę Publiczną, która organizuje:

- **Strefę Młodego Rodzica**, zajęcia dla dzieci wieku do 3 lat (i ich rodziców). Są to zajęcia wspomagające rozwój dzieci, m.in. ruchowe, plastyczne, manualne. Zajęcia organizowano po południu (przeważnie raz w miesiącu), tak, aby mogło w nich uczestniczyć jak najwięcej dzieci i ich rodziców. Przygotowano 9 spotkań, w których w sumie wzięło udział 143 osoby (dzieci i rodzice).
- **Klub Malucha** - zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat. Spotkania mają podobną tematykę jak Strefa Młodego Rodzica, są jednak adresowane do starszych dzieci. Odbywają się raz w miesiącu, w godzinach popołudniowych. Przygotowano 10 spotkań, w których wzięło udział 215 osób (dzieci i rodzice).
- **Biblioteczne Koło Plastyczne** to cykl zajęć dla dzieci poświęcony wykonywaniu wyłącznie prac plastycznych. W czasie spotkań dzieci wykonują prace różnymi technikami, aby temat prac związany był z książką. Do zajęć Koła można również zaliczyć świąteczne warsztaty artystyczne. Przygotowano 7 spotkań, w których w sumie wzięło udział 191 dzieci.
- **Ferie w bibliotece** – zajęcia odbywają się podczas ferii zimowych, w godzinach przedpołudniowych. Tematyka zajęć była zróżnicowana: warsztaty kulinarne, zajęcia literacko-plastyczne, turniej warcabowy oraz zabawy z grami planszowymi. Odbyło się 6 zajęć, w których łącznie wzięło udział 100 dzieci.
- **„Zgrane poniedziałki”** - zajęcia dla wszystkich grup wiekowych, ale głównie dla dzieci, związane z grami. Odbywają się głównie w sezonie jesienno-zimowym. Zorganizowano 2 spotkania, w których w sumie wzięło udział 20 dzieci.
- **Literacko-plastyczne zajęcia popołudniowe dla dzieci** - zajęcia dla dzieci w wieku 6-11 lat, prowadzone w oparciu o literaturę dla dzieci. Spotkaniu towarzyszą zabawy, animacje, wykonywanie pracy plastycznej itp. Zajęcia odbywają się głównie w porze jesienno-zimowej. Przygotowano 3 zajęcia, w których udział wzięło 37 dzieci.

Lekcje biblioteczne dla dzieci z przedszkola i szkoły podstawowej. Dla niektórych dzieci przyjście do biblioteki z nauczycielem przedszkola, czy szkoły (głównie klasy 1-3) jest pierwszym kontaktem z biblioteką. Ponieważ bibliotekarka działa dla dzieci, stara się aby zajęcia odbywały się systematycznie, były atrakcyjne, dzieci (i nauczyciele) chętnie przychodzą na kolejne. Zajęcia prowadzone są w oparciu o literaturę dla najmłodszych czytelników, towarzyszą im zabawy ruchowe oraz robienie prac plastycznych. **Przygotowano 32 lekcje biblioteczne, w których wzięło udział 500 dzieci.**

Czytanie na polanie – poświęcone są wyłącznie czytaniu dzieciom. W sumie odbyło się 5 spotkań, w czasie których czytano 101 dzieciom. Na początku czerwca, podczas Tygodnia Czytania Dzieciom, w bibliotece przygotowywane jest **pasowanie na czytelnika** biblioteki klas 0. Pasowaniu towarzyszyło przedstawienie teatralne. W pasowaniu wzięło udział 40 dzieci. Wszystkie zajęcia organizowane w bibliotece były bezpłatne. Podczas zajęć regułą jest, że ich uczestnicy wypożyczają książki, co jest jednym z celów organizowania zajęć. Żeby pomóc dzieciom i ich rodzicom w rozwiązywaniu codziennych problemów gromadzimy również niezbędną literaturę. Dla dzieci są to książeczki poruszające ważne tematy, omawiają pojawiające się problemy itp., które mogą posłużyć rodzicowi, jako punkt wyjścia do rozmowy z dzieckiem. Dla rodziców jest to literatura dotycząca wychowania dzieci, poradniki z dziedziny psychologii i pedagogiki.

Placówka wsparcia dziennego - nazwana Świetlicą Podwórkową „Zielony Kryształ” powstała w Gminie w ramach realizacji przez Chorągiew Dolnośląską projektu „Dolnośląskie Podwórka”. Placówka działa w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w placówce jest dobrowolny i nieodpłatny. Głównymi celami działalności placówki są m.in.: stwarzanie warunków do wszechstronnego, intelektualnego, społecznego i emocjonalnego rozwoju, kształtowanie osobowości człowieka odpowiedzialnego, upowszechniania i umacniania w społeczeństwie przywiązania do wartości, wolności i demokracji.

Potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny

Rok 2024 i kolejne będą kontynuacją działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz wspierania rodziców w prawidłowym kształtowaniu wzorców rodzicielskich, podnoszeniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz kształtowaniu umiejętności w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych. Należy stwierdzić, że realizacja zadań związanych ze wspieraniem rodziny i ich rezultaty będą zależały w dużej mierze od współpracy instytucji i placówek, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Mając na uwadze szerokie spektrum problemów i specyfikę pracy z rodzinami objętymi wsparciem zauważa się potrzebę:

- dalszego zaangażowania wszystkich podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny w Gminie, co pozwoli na wypracowanie jednolitego systemu wsparcia;
- podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników działających na rzecz rodziny (pracownicy socjalni, asystent rodziny, nauczyciele, pedagodzy, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego);
- zabezpieczenia w planie finansowym potrzeb w zakresie dopłat do pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- prowadzenia monitoringu w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych, pracowników oświaty, kuratorów oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego;
- utworzenie placówki wsparcia dziennego w formie świetlicy lub klubu;
- kontynuacja działań przewidzianych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026.

Sporządziła: